

Két lakosra egy vendég

Évről évre, visszafelé tekintve felbukkan a téma, új tüzet fog a vita: helyesen gazdálkodunk-e Budapest természet adta ritka jó lehetőségeivel, megteszünk-e minden tőlünk telhetőt a fővárosba érkező kül- és belöldi vendégek kényelméért, törekszünk-e kellő mértékben a népgazdaság számára az idegenforgalomból elérhető haszonra? Egyszóval: kihasználjuk-e mindazokat a lehetőségeket, amelyeket ez a nagyváros, roppant bőkezű mecénás módjára kínál fekvésével, Dunájával, zöldövezeteivel és — imitt-amott már — szórakoztató iparával is.

Valaha — még a negyvenötven évesek korosztálya jól emlékszik rá — sűrűn és büszkén emlegettük élenjáró vendégszeretetünket és a magunk, rendkívül szerény eszközeivel mindent elkövetünk, hogy az idegen minél jobb véleményt alkosson hazánkról, Budapestről, rólunk.

Persze volt ebben a nagy tetszeni akarásban — ma már ez egyértelműen világos — jókora adag kisebbségi komplexus. Abból a szüntelen bizonyítási szándékból, hogy helyünk van Európában, hogy mi is tudunk valamit.

Ez a gátlás — szerencsére és egyáltalán nem véletlenül — 1945-től kezdve, fokozatosan megszűnt. Annyira, hogy néha-néha már úgy tűnik, nyoma sem maradt. Ami azért kár. Ennyit az ügy érzelmi részéről. Illetve, legfeljebb még annyit, hogy időközben több mint kétszeresére szaporodott ennek a városnak lakossága.

Ezekről az „ősdi” dolgokról csak azért érdemes ez egyszer szót ejteni, mert — bár jó néhány e témát tárgyaló ülésnek lehettünk tanúi, jókora sorát olvastuk végig az idegenforgalmunk problémakörét taglaló, elemző cikkeknek, megnyilatkozásoknak — soha, vagy csak a legritkább esetben került ilyesmi szóba.

Ami a lényegét illeti ugyanis, azt ebben a szférában csakúgy, mint életünk bármely területén, a materiális tényezők: a szigorúan pontos számok, a közgazdasági együttthatók, a szárazon is sokatmondó statisztikai adatok határozzák meg. Olyanok például, amelyek arról adnak hírt, hogy a második világháborút megelőző utolsó „békeévekben” 1937 jelentette a csúcst. Akkor 150 ezer külföldi szállt meg a magyar főváros szállodáiban, panzióiban. Ez a rekord azt jelentette, hogy kerek tíz év múltán — 1927-hez viszonyítva — 90 ezerrel több külföldi látogató kötött ismeretséget Budapesttel.

Egy nemrég olvasott, a témát tárgyaló-elemző cikk igazolja — a számok megvesztegethetetlen tanúk —, hogy a főváros nemzetközi idegenforgalma még 1960-ban sem érte utol — akár a vendégek számát, akár itt-tartózkodási idejüket tekintve — a második világháború előtti évek mércéjét.

Az elmúlt tíz év azonban a mi korszakunkban is *gyökeres változást* hozott. 1971-ben — a statisztikák alapján — félmilliónál több külföldi másfél millió éjszakát töltött Budapest szállodái-

ban, és még 300 ezer vendég jelentett további 900 ezer napot a fizetővendég-szolgálat szobáiban és a főváros területén működő kempingekben.

Elégedetten bólogathatnánk tehát: lám-lám, végre egyenesben vagyunk. Egyébként ezt az elégedett közérzetet támasztják alá a többször már idézett számok is.

Amíg 1960-ban (és ez volt az arány 1885-ben is!) körülbelül minden tizennegyedik budapesti lakosra jutott egy külföldi vendég, addig 1971-ben már minden másodikkra. A fejlődés tempójának rohamára ennél plasztikusabb, látványosabb adatot aligha találhatnánk.

És mégis, tovább olvasva a már idézett tanulmányt, újra meg újra kétségünk támad: vajon megteszünk-e minden tőlünk telhetőt ebben az egyáltalán nem mellékes ügyben?...

Úgy véljük, elég, ha egyetlen táblázatot nézünk végig, és a belőle leszűrt következtetéseket ismertetjük. Bécs, Prága, Belgrád, Szófia, Varsó, Zürich, Hamburg, München adatait veti össze a *Figyelő* statisztikusa, Hajdú Györgyné és a következőkben összegezi véleményét:

„Látható, hogy a vizsgált országok mindegyikénél a főváros, illetve az annak tekinthető nagyváros súlya az ország nemzetközi idegenforgalmából szinte töredéke a magyar aránynak. Az sem tagadható, hogy kivétel nélkül valamennyi vizsgált fővárosban lényegesen magasabb a szálloda jellegű férőhelyek aránya a lakossághoz képest, mint Budapesten. Ez a magas ellátottsági szint azonban nem abból adódik, hogy a szóban forgó országok fővárosain (nagyvárosain) kívüli területeken alacsony a fogadó kapacitás mértéke. Ellenkezőleg. Valamennyi vizsgált országban az ellátottsági szint meghaladja a nálunk elért országos mértéket.”

Közhely ma már, hogy az idegenforgalom rendkívül bonyolult — nagy tudást, hozzáértést, rutint és tapasztalatot igénylő — komplex feladat. (Lásd közlekedés, kereskedelmi hálózat, vendéglátó kapacitás vagy akár a vízellátás akadozása olykor-olykor kánikula idején.)

A konkrét tervek — még ebben, a most folyó negyedik ötévesben is — derűlátást szuggerálnak. Az 1971-ben megépült Emke, Volga és Wien szállók után — még ez évben — befejeződik a Normafánál az Olimpia építése. A Hárshegyen az épülő Európa, a Római-parton a Lidó és a Béke, a Margitszigeten az első budapesti gyógyüdülőszálló, a Várhegyen a Hilton a mérföldkövei az immár megállíthatatlanul mind többre és jobbra törekvő tendenciának.

Mégis úgy érzem, még nincs minden a helyén ez ügyben. Ott mutatkoznak hézagok, azoknál az „ősdi” dolgoknál. A régi budapestiek szenvedélyes szeretetét kellene ötvözni a mi korunk értelmes racionalizmusával. Egyaránt haszna lenne belőle Budapestnek, Budapest lakóinak és Budapest vendégeinek is.

Csillag István